

Знайомство

— Ну, вітаю вас, родину укорінених! Як ся маєте? Темна пора знову відступила, ось-ось крізь плити затверділого повітря до нас потече лагідне полум'я. Отже час прокидатися! — приблизно такими словами я постійно будив своїх і був упевнений, що мене чують лише вони.

Першими відповідали численні Фіалки — вони погойдували своїми химерними дзвіночками, ледь чутно пересміючись. До мене долітали лише уривочки їхнього дзеленчання на кшталт «старий ще сам куняв і не бачив, що ми прокинулися першими», «йому подобається бути головним, то нехай і надалі таким себе уявляє», «цс-с-с, бо почує і ще образиться»... Звісно, я не ображався: такий, на жаль, наш світ, у якому молодь не так часто має повагу до старших. Я привітно махав їм усіма правими гілочками, й вони, уже гучно й трохи театральньо, відповідали: «З новим світлом, пане Фікусе! Тривалого і високого зростання, шановний Бенджаміне!».

Цей вигук бадьоро підхоплювали три красуні Орхідеї, кучерявий Алоє, постійно замислений Кактус, дві поважні Товстянки — старша й молодша, яких також називають Грошовими

Деревами, і понад десяток дрібніших гостролистих Сукулентів, які хоча й окупували навіть найвіддаленіші закутки нашого просторого приміщення, проте вміли розмовляти дуже злагоджено, немов це співав найвідоміший у рослинному світі хор імені Грицика Ліани.

Так донедавна й було, бо ті двостовбурові пересувні істоти, поруч із якими ми змушені жити, в цей час ще перебували в стані паралельності нижній площині. Щоправда, згодом вони набували перпендикулярного вигляду, зчиняли неабияку метушню, а іноді й галас, хлюпали нам під ноги рідке повітря, ще й не завжди тепле, і це було єдиною подякою за те, що ми постійно робимо значно чистішим простір довкола них. Дуже давно, коли моя ще цілковито витончена ніжка лише вкоренилася в обмежений живильний пласт і мене двічі чи тричі виносили під мокре повітря, я почув від велетенських родичів думку, що й двостовбурові наповнюють наш простір чимось корисним. Але, правду кажучи, досі не дослідив цього питання. Та й навіщо наповнювати зайвиною своєю сутність?

Загалом двостовбурові — доволі стерпні створіння, та лише доти, доки не беруться до діяльності, внаслідок якої довкілля наповнюється різноманітними неприємними запахами. Часом це буває аж тричі протягом світлої пори, а часом триває дуже довго. Я примусив себе запам'ятати назву цього осоружного процесу і можу сяк-так прошелестіти: «приготування їжі». Але який сенс у цьому, я так досі й не збагнув. Тому утвердився з висновком: це ж так чудово, що я народився укоріненим, а не двостовбуровим і рухомим.

Та одного разу в моєму світі все змінилося...

Але про це розповім трохи далі.

Ще трохи про двостовбурових та інші халепи

Насправді я завжди намагався звертати якомога менше уваги на паралельне існування двостовбурових створінь. Стежив за ними лише тоді, коли хтось із них аж занадто довго перебував у моєму видноколі. Тому вже давненько знічев'я зазначив, що питомо «наших» істот троє: велика, трохи менша, але більш граційна, і геть дрібна — на цілу верхівкову гілку нижча від мене. Найбільший двостовбуровець був і найсильнішим — саме він іноді виносив мене у великий простір під мокре повітря, де я вдосталь міг набалакатися з нашими родичами-велетнями. Його присутність у просторі я визначав за

не надто гучними, але доволі чіткими та твердими звуками. Голоси двох менших створінь були мені добряче схожими на фіалчині, щоправда, на значно нижчому регістрі. Вони так часто лунали й перепліталися при мені, що я навіть запам'ятав деякі співзвуччя. До прикладу: «Сину, не роби так більше, це негарно!» і «Мамо, я зрозумів, більше не буду...». Та найчастіше звучало таке: «Люблю тебе, мій збитошнику!» — «І я тебе люблю, найкраща у світі мамо!». Що це все означає, я не дуже розумів, але планував згодом розшифрувати.

Та одного разу я запримітив, що наші паралельні мешканці зникли. Власне, першим на це звернув увагу кучерявий Алое. Ми всі дружно протягом трьох світлових відрізків прислухалися до навколишнього простору і аж примружували зорові кінчики кожного листочка, але намарне: двостовбурові немовби розчинилися в прозорості. Натомість ми помітили, що на плитах затверділого повітря з'явилося багато паралельних смуг і перехрещень. Це було дуже дивно і навівало неспокій, як і періодичні, потужні й гучні струси всього нашого світу. Старша Товстянка першою відчула брак рідкого повітря біля свого коріння й обережно це озвучила. Фіалки відразу ж запанікували й узялися лементувати, що дочасно втратять цвіт, Орхідеї заспокоювали їх, нагадуючи, що волога є всюди довкола нас, треба лише навчитися глибше дихати. Я й сам усерйоз замислився про таку різючу зміну ситуації, аж раптом, перед самою темрявою з'явилася цілковито незнайома двостовбутова істота і вдосталь наситила наше коріння. Вона назвала нас «бідолашними» і додала: «Як добре, що сусідка нарешті надіслала ключ, тож ви тепер не загинете!». «А що таке

“загинете”»? — механічно запитав я, але, зрозуміло, відповіді не отримав.

Та після цієї приємної події нам знову стало непереливки — прозорість нашого середовища протягом однієї темної пори стала мовби густішою і колючою. Я знав, що цей стан простору двостовбурові називають «холод» і що він значно небезпечніший, ніж відсутність рідкого повітря біля коріння. Проте вирішив не робити з того проблеми, щоб не ворохобити своє товариство, яке в міру згасання світлої пори ставало все сумнішим і мовчазнішим. Ми час від часу переглядалися — і так, ледь погойдуючи одне до одного закоцюблими листочками та пагінцями, поринули в тривожні сні. А розбудили нас знайомі голоси «наших» двостовбурових, але тільки два — ті, що трохи схожі на фіалчині. А ще за певний відтинок часу довкола нас знову розпливлося тепло.

Одностовбуровий хлопчик

Іноді я люблю подрімати й серед світлої пори. Хай недовго, але це впорядковує мої думки. Але того разу прокинувся раптово — від відчуття, що на мене хтось дивиться. Я ледь помітно примружив кінчики листочків і зосередився — за три кроки від мого кута стояв найменший із наших двостовбурових і теж із цікавістю розглядав мою верхівку. Я одразу не збагнув, що з ним не так, але коли малий трохи відсунувся назад, моє нутро аж стиснулося від здивування й жаху: замість звичних двох стовбурів, якими так жваво й прудко це створіння перебирало, майже літаючи над нижньою площиною, я побачив

лише один! Щоправда, з обох боків цього дрібнярика підпирали два тоненькі стовбурці, й, потрохи пересуваючись, він ніби керував ними.

— Отакої! — не стримався я. — Що ж це сталося з нашим найменшим двостовбуровим?

— Як ти мене назвав? — раптом настовбурчився дрібнярик. — Чому це я двов... двос...

Я ще дужче розгубився й злякався. Він мене чує і розуміє? Це ж неможливо! Але, мабуть, я таки промовив це, бо він аж погойдав своєю круглою верхівкою.

— Чую і розумію. І мені самому це дивно. Хоча... Мені казали, що людина, коли втрачає частину свого тіла, може надбати якусь іншу, нехарактерну для себе здатність. І ось, здається, я надбав...

— Людина? А що таке «людина»? — запитав я.

— Людина — це я, — гордо відказав мій неочікуваний співрозмовник. — Ну, я ще не дорослий, людське дитинчатко, як жартує тато. Хоча після того, що зі мною трапилося, здається, схоплюю все, що належить розуміти лише дорослим. Та й тато, який зараз на фронті, завжди вважав, що я занадто розумний, як на мій вік...

«Людина», «мама», «тато» — не скажу, що раніше я не чув цих звуків, але до значення їх навіть і не прагнув дістатися. А оте «на фронті» — взагалі почув уперше. Але спромігся запитати про інше:

— А хто ж тоді я?

— Ти — рослина. Кімнатна. І он вони всі теж, — малий указав правою гілкою на підвіконня та інший кут, звідки всі мої

Зміст

Знайомство.....	5
Ще трохи про двостовбурових та інші халепи.....	7
Одностовбуровий хлопчик.....	9
Чи можна пити чай рослинам?.....	13
Жахне жахіття.....	15
Тефлон і теплофон.....	18
Красиві й розумні.....	20
Куди зникають горішки?.....	22
Домовичок власною персоною.....	24
Чи треба говорити про смерть?.....	26
Важлива новина.....	29
Потаємна школа.....	31
Мрії бувають різними.....	34
Смуток і туга – коли без друга.....	37
Сюрприз за сюрпризом.....	38
Щастя – це бути разом.....	41
Підсумкова оповідка, або Домовичок Залужного.....	43